

عنوان مقاله:

جایگاه دروازه های کلان شهرهای ایران در تمدن اسلامی تا قرن هفتم هجری

محل انتشار:

کنفرانس پژوهشهای معماری و شهرسازی اسلامی و تاریخی ایران (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

زهره امیری - دانشجوی دکترای تاریخ و تمدن ملل اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

شهربانو دلبری - عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

خلاصه مقاله:

قدمت شهرنشینی و شهرسازی در ایران به دوران پیش از ورود اسلام به ایران مربوط می شود. در واقع در دوران اسلامی ویژگی های شهر ایرانی ساسانی تداوم داشت ولی در کالبد فضایی و ساختمانی شهر در دوران اسلامی تغییراتی صورت گرفت. در دوران اسلامی از مهمترین کالبد ها و ساختمان های شهری می توان به مدارس، مساجد، بازارها و میدان ها اشاره کرد. دروازه نیز یکی از کالبد ها و فضاهای شهری است که در شهر ایران اسلامی دیده می شود و همانند حصار و بارو در روند تداوم و حفظ شهر نقش اساسی داشته است. اگر چه تا کنون در مورد مولفه های کالبدی همچون مسجد، مدرسه، مناره، و هنرهای تزیینی در شهر ایران اسلامی تحقیقات متعددی صورت گرفته است اما به دروازه ها پرداخته نشده است. پژوهش حاضر با روش تاریخی، از نوع توصیفی تحلیلی و گردآوری کتابخانه ی داده ها به خصوص از دل منابع جغرافیایی و تاریخ های محلی به دنبال ترسیم و بررسی ویژگی های کالبدی و فضایی دروازه و همچنین کارکردها و عملکردهای آن در شهر ایران اسلامی است. نتایج نشان می دهند که دروازه یکی از مهمترین مولفه های کالبدی و فضایی در شهر ایران اسلامی بوده است که با بازار و کاروان سرا رابطه دوسویه داشته است. از مهمترین کارکردهای دروازه می توان به عملکرد امنیتی دفاعی همراه با حصار و دیوار، عملکرد ارتباطی بویژه از این نظر که دروازه تنها راه رسمی و قانونی ورود و خروج به هر شهری بوده است، عملکرد اجتماعی به خصوص زمانی که بازار و کاروانسرا در امتداد آن قرار داشت، عملکرد اقتصادی مادی که در این مورد نیز با بازار و کاروانسرا رابطه داشت و همچنین عملکرد راهنمایی و هدایتی گری برای مسافران و کاروانیان اشاره کرد.

کلمات کلیدی:

ایران اسلامی، حصار و بارو، دروازه، شهر، رض، کارکرد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/652915>

